

Valtuustoaloite ympäristölupa edellytykseksi Mänttä-Vilppulan Metsomäkeen suunnitteilla olevaan tuulivoimahankkeeseen ennen rakennusluvan myöntämistä

Kaupunginvaltuusto 22.04.2024 § 31

Piia Koivunen luki keskustapuolueen valtuustoryhmän aloitteen, joka kuuluu seuraavasti:

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuulivoimaloiden meluhaittoja on mahdollista hallita ainoastaan ympäristölupamääräyksillä. Lainsäätäjä on jättänyt sekä vastuun tuulivoiman sijoittamisesta että sijoituspäätösten seurauksista yksin kuntapäätäjille.

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus päättänyt käynnistää Metsomäen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen Eurowind Energy Oy:n aloitteesta. Alue sijaitsee Mänttä-Vilppulan ja Keuruun rajalla, ja ympäristövaikutukset ulottuvat myös Keuruun puolelle. Kuntapäätäjien tulisi myös muistaa, että kuntarajan ylittyminen ei vapauta heitä vastuusta, jos haittoja aiheutuu naapurikunnan asukkaille.

Suomessa ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014), jonka keskeisin instrumentti on ympäristölupajärjestelmä. YSL:n liite 1 sisältää luettelon toiminnoista, jotka edellyttävät aina ympäristölupaa. Lisäksi toiminta voi olla luvanvaraista myös yleisimmin määriteltyjen edellytysten täytyessä.

Tuulivoimatuotanto ei sisälly ympäristönsuojelulain listaan aina luvanvaraisista toiminnoista, joten luvan tarvetta on arvioitava YSL:n yleisten kriteerien valossa (YSL 527/2014 27 S). Ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua naapurussuhdelain 17 S:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Kunnan viranomaisilla on terveydensuojelu- ja ympäristönsuojelulain säädetty velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, jos tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuu haittaa ihmisille tai ympäristölle. Terveydensuojelulain 27 §:ssä säädetään, että jos asunnossa esiintyy sellaista melua, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa oleskeleville, viranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Ympäristöministeriö on antanut melun mallintamista koskevan ohjeen, joka on kuitenkin peräisin ajalta, jolloin voimalat olivat oleellisesti nykyisiä pienempiä sekä teholtaan että kooltaan. Tuulivoimamelu on pääasiassa lapojen pyörimisliikkeen aiheuttamasta ilmanvastuksesta johtuvaa niin sanottua aerodynaamista melua, joka on luonnollisesti sitä voimakkaampaa, mitä pidemmät ja leveämmät lavat tuulivoimalassa on. Talvella myös lapojen jäätyminen lisää melua.

Melumallinnus on laskennallinen arvio tuulivoimalan aiheuttaman melun leviämisestä ympäristöönsä vakio-olosuhteissa (lämpötila 15 astetta, suhteellinen kosteus 70 0/0), jotka käytännössä harvoin toteutuvat. Todellisuudessa sääolosuhteet sekä vuoden- ja vuorokaudenaika vaikuttavat erittäin suuresti melun leviämiseen sekä melulle altistuvassa kohteessa toteutuviin melutasoihin. Mallinuksissa ei myöskään yleensä huomioida ollenkaan tuulivoimamelun erityispiirteitä.

Asuntojen sisämelutasoja ei tuulivoimakaavoituksen yhteydessä mallinneta, vaan oletetaan, että jos melumallinnuksen mukainen ulkomelutaso tarkasteltavassa kohteessa jää alle 40 dB:n, myöskin asumisterveysasetuksessa määrätyt sisämelutason toimenpiderajat sekä nukkumiseen tarkoitetuille tiloille säädetty yöajan raja-arvo 25 dB alittuvat. Käytännössä näin ei kuitenkaan välttämättä ole. Valtioneuvoston rahoittaman, keväällä 2020 valmistuneen Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys tutkimuksen yhteydessä tehtiin pitkäaikaiset, lähes vuoden kestäneet melumittaukset kahden tuulivoimala alueen läheisyydessä 1500 ja 1600 metrin etäisyydellä lähimmistä tuulivoimaloista sijaitsevilla asuinrakennuksissa. Molemmissa mittauspisteissä nukkumiseen tarkoitetuille tiloille säädetty raja-arvo ylittyi reilusti. Melumallinnusten mukaan sallittujen melutasojen ei pitänyt ylittyä kummassakaan asunnossa. (Lähde: Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys, Policy Brief, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 11/2020).

Edellä kerrottujen esimerkkien perusteella on mahdollista, että sallitut melutasot tulevat ylittymään Kolhossa ja Keuruulla ainakin niissä asuinrakennuksissa, jotka sijaitsevat tuulivoimaloiden läheisyydessä.

Ympäristölupaa voidaan edellyttää joko ennen voimaloiden käyttöönottoa tai hallintopakomenettelyllä toiminnan aikana. Toiminnan käynnistyttyä ympäristöluvan voimaan saaminen on kuitenkin äärimmäisen monimutkainen ja monia valituskelpoisia päätösvaiheita sisältävä prosessi, jonka ollessa kesken meluhaitoille ei voida tehdä mitään, ja vuosien odottelu on meluhaitoista kärsiville asukkaille täysin kohtuutonta. Siksi ympäristölupaa kannattaa edellyttää ennen voimaloiden käyttöönottoa.

Ympäristöluvassa asetetaan tuulivoimaloiden toiminnalle reunaehdot. Ympäristölupa suojaa asukkaita kohtuuttomilta haitoilta, ja antaa viranomaiselle keinot toimia, mikäli haittoja kaikesta huolimatta aiheutuu. Tuulivoimayhtiöllekään ei ole ympäristöluvasta haittaa, mikäli toiminta pysyy lupaehtojen mukaisena, mutta se velvoittaa palauttamaan toiminnan lupaehtojen mukaiseksi, mikäli ympäristöluvan ehtoja rikotaan. Toisaalta ympäristöluvan mukainen toiminta suojaa yhtiötä ulkopuolisten tekemiltä valituksilta. Lisäksi on oikeudenmukaisempaa asettaa toiminnan reunaehdot ennen voimaloiden rakentamista kuin rajoittaa voimaloiden toimintaa niiden valmistuttua.

Tuulivoimaloiden sijoittamisessa ja lupaprosessissa kannattaisi noudattaa varovaisuuden periaatetta. Ympäristöluvan edellyttäminen ennen toiminnan käynnistymistä olisi kaikkien osapuolten etujen mukaista. Luvalla tulisi myös varmistaa, ettei tuulivoimaloista aiheudu asutukselle haittaa siinäkin tapauksessa, että hanke toteutetaan jollain vasta markkinoille tulossa olevalla nykyistä suuremmalla ja tehokkaammalla laitosmallilla, jonka vaikutuksista ei ole vielä käytännön kokemuksia.

Esitämme, että ympäristölupaa edellytetään Mänttä-Vilppulan Metsomäkeen suunnitteilla olevaan tuulivoimahankkeeseen ennen rakennusluvan myöntämistä.

Mänttä-Vilppula 22.04.2024

Valtuustoaloitteen ovat allekirjoittaneet:

Anna-Kaisa Pietiläinen, Mikko Kivilahti, Arto Pirttilahti, Arto Lampinen, Lasse Anttila ja Piia Koivunen.

Valtuustoaloite liitteenä.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 06.05.2024 § 129
1958/11.01.00/2024

Hallintosäännön 121 §:n mukaan valtuustoaloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kaupunginhallitukseen valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen tulee ottaa aloite käsittelyyn viivytyksettä.

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi(at)taidekaupunki.fi, puh. 044 097 9202

Esittelijä Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys Kaupunginhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen kaupunkikehityspalveluiden palvelualueen valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.